

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра німецької філології

Силабус навчальної дисципліни

ВСТУП ДО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма
«Німецька мова і література, англійська мова»

Спеціальність
035 Філологія

Спеціалізація
035.043 Германські мови та літератури
(переклад включно) (перша – німецька)

Галузь знань
03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27 серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ - 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Вступ до перекладознавства
Викладач (-і)	Ткачівський Василь Васильович
Контактний телефон викладача	0506618576
Е-mail викладача	vasyl.tkachivskyi@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	https://knf.pnu.edu.ua/hrafik-konsultatsij/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Курс «Вступ до перекладознавства» спрямований на здійснення гуманітарної підготовки майбутнього перекладача. Лекційна частина курсу передбачає створення теоретичної основи для подальшого набуття студентами умінь і навиків у галузі перекладу та вивчення моделей і закономірностей процесу перекладу і перекладацьких відповідностей, способів перекладу текстів різних жанрів і стилів. Практичні заняття спрямовані на формування навиків обробки тексту у процесі перекладу; здатність до самостійного пошуку та засвоєння нового матеріалу; розвиток творчого мислення при виборі способів перекладу, а також при виконанні практичних завдань у самостійній роботі, які вимагають професійної компетенції перекладача.</p> <p>Методи навчання: інтерактивна лекція, дискусії, групова робота, індивідуальна робота, самостійна робота.</p> <p>Методи контролю: індивідуальне опитування, тестування, письмова робота.</p>	
3. Мета і цілі навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна має на меті забезпечити студентів первинними знаннями з перекладознавства і засвоєння достатнього мінімуму спеціалізованої наукової термінології з перекладознавства.</p> <p>Основні <u>цілі</u> навчальної дисципліни: аналізувати наукові досягнення перекладознавчих досліджень, застосовувати їх під час перекладу; забезпечити студентів знанням про різні способи перекладу, стратегії і тактики перекладу та шляхи збереження стилю першотвору.</p>	
4. Програмні компетентності	
<p><u>Інтегральна компетентність:</u> Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p><u>Загальні компетентності:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ 6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. ✓ 8 Здатність працювати в команді та автономно. ✓ 9 Здатність спілкуватися іноземною мовою. ✓ 11 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. 	

- ✓ 12 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності:

- ✓ 6 Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.
- ✓ 7 Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).
- ✓ 8 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.
- ✓ 9 Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами, зокрема німецькою та другою іноземною.
- ✓ 10 Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.
- ✓ 13 Здатність використовувати різноманітні перекладацькі прийоми та методи при перекладі текстів різних жанрів і стилів з основної іноземної мови.

5. Програмні результати навчання

- ✓ 1 Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.
- ✓ 6 Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.
- ✓ 11 Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.
- ✓ 14 Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.
- ✓ 15 Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.
- ✓ 20 Вміти застосовувати перекладацькі прийоми та методи для забезпечення перекладу текстів різних стилів і жанрів.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс	Обов'язкова
---------	---------------	------	-------------

		(рік навчання)	/
7	035 Філологія	4	вибіркова О
Тематика навчальної дисципліни			
		Кількість годин	
		лекції	заняття сам. роб.
Thema 1. З історії перекладу. Предмет і об'єкт перекладу. Завдання перекладу. Епохи перекладу. Від античних часів до сучасності		2	1 5
Thema 2. Види перекладу й тлумачення Види перекладу: Писемний (власне переклад); Усний переклад (тлумачення); Машинний переклад (власне електронний); Типи перекладу: повний переклад; скорочений переклад; адаптований переклад; реферативний переклад; анотаційний переклад (переклад – анотація); скорочений вибірковий переклад.		2	1 5
Thema 3. Способи, типи і види відтворення значень мовних одиниць. Перекладацькі відповідності (лексичні, фразеологічні, граматичні; одинарні, множинні, оказіональні); Поняття контексту (лінгвістичний: вужкий, широкий; ситуативний); Типи перекладацьких відповістей; Перекладність/ неперекладність мовних одиниць.		2	1 5
Thema 4. Перекладацька та перекладознавча діяльність Івана Франка. Українська перекладознавча школа. Максим Рильський, Віктор Коптілов, Микола Лукаш, Василь Мисик, Григорій Кочур.		2	1 5
Thema 5. Сучасна українська перекладознавча наука. Ілько Корунець, Роксоляна Зорівчак, Тарас Кияк, В'ячеслав Карабан, Олександр Чередниченко, Анатолій Науменко, Лада Коломієць, Артур Гудманян, Олександр Огуй.		2	1 5
Thema 6. Переклади творів сучасних українських письменників. Юрій Андрухович, Сергій Жадан, Оксана Забужко, Марія Матіос, Таня Малярчук, Юрко Винничук, Наталка Сняданко, Тимофій Гаврилів, Любко Дереш, Софія Андрухович.		2	1 5
Thema 7. Безеквівалентна лексика та засоби її перекладу. Відношення лексичної безеквівалентності. Транслітерація. Калькування. Приблизний переклад.		2	1 5

Елімінація національно-культурної специфіки. Описовий переклад. Перерозподіл значення безеквівалентної лексичної одиниці.			
Thema 8. Загальні особливості науково-технічного перекладу. Методи досягнення адекватності у практиці науково-технічного перекладу. Види науково-технічного перекладу. Труднощі перекладу науково-технічних текстів.	2	1	5
Thema 9. Загальні особливості юридичного перекладу та медичного перекладу.	2	1	5
Thema 10. Культурологічні аспекти перекладу. «Культурний поворот» у перекладознавстві. Теорія полісистеми І. Івен-Зогара. Поняття «видимості/невидимості перекладача» (translator's visibility/invisibility) ("The translator's invisibility"). Теорія Венуті. Постмодерністське розуміння перекладу.	2	1	5
РАЗОМ:	20	10	50
СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ			
	Кількість годин		
	семін. заняття	заняття	сам. роб.
Thema 1,2. З історії перекладу. Переклад як процес діяльності. Переклад в епоху Середньовіччя та Відродження. Переклад текстів.	2	1	2
Thema 3. Способи, типи і види відтворення значень мовних одиниць. Перекладацькі відповідності. Поняття еквівалентності та адекватності. Основні концепції перекладацької еквівалентності. Перекладність/ неперекладність мовних одиниць.	2	1	2
Thema 4-5. Аналіз теоретичної праці І. Франка «Каменярі». Дещо про штуку перекладу. Іван Франко – перекладач.	2	1	2
Thema 6-7. Аналіз теоретичних праць М. Рильського, В. Коптілова, М. Лукаша, В. Мисика, Г. Кочура. Переклади творів сучасних українських письменників. Переклад текстів.	2	1	2
Thema 8-10. Переклад безеквівалентної лексики. Реалія як перекладознавча категорія. Переклад діалектизмів, евфемізмів, етнофолізмів. Рекомендації щодо перекладу науково-технічних текстів. Аналіз статті Венуті «The translator's invisibility». Переклад та аналіз текстів.	2	1	2

РАЗОМ	10	5	10
РАЗОМ	30	15	60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p> <p>Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів і є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу та бали, отримані під час складання заліку.</p>		
Вимоги до письмових робіт	<p>Передбачено одне письмове підсумкове тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua, яке охоплює 50 завдань формату «множинний вибір» (максимальна кількість балів – 10). Правильний варіант відповіді оцінюється в 0,2 бали. виправлений з неправильного на правильний – 0,1 бали. Нерозбірливо написана, невірна відповідь, її відсутність – 0 балів.</p>		
Семінарські заняття	<p>Знання студента оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями:</p> <p>«відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;</p> <p>«добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;</p> <p>«задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання</p>		

	<p>викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;</p> <p>«незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується активність студента під час семінарських занять; присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски занять без поважних причин, а також результати відпрацювання пропущених з поважних причин занять.</p> <p>При виставленні допуску до заліку (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин (35 балів), бали підсумкового тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua (10 балів) та бали, отримані за опрацювання навчального матеріалу під час самостійної роботи студента (5 балів), що контролюється протягом тижня контролю самостійної роботи (КСР).</p> <p>Критерії оцінювання самостійної роботи:</p> <p>«відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;</p> <p>«добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;</p> <p>«задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;</p>

	«незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – залік. Форма здачі – комбінована. Здобувачеві пропонується білет із трьох завдань – двох теоретичних (30 балів) і одного практичного (20 балів). Максимальна кількість балів за залік – 50 балів.

8. Політика навчальної дисципліни

Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, дотримуватися правил академічної доброчесності.

Академічна доброчесність:

Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування відповідно до [Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#) та [Процедури забезпечення дотримання академічної доброчесності](#).

Відвідування занять:

При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено [Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#). Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача.

Навчання за індивідуальним графіком:

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються [Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Перезарахування освітніх компонент:

Процедуру перезарахування унормовано [Положенням про порядок визнання результатів навчання та ліквідації академічної різниці](#) та [Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#)

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udemy, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження

відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Повторне вивчення дисципліни:

Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до [Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін \(кредитів ECTS\) в умовах ECTS](#) або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>.

9. Рекомендована література

Основна:

1. Брешко Н. *Основи перекладу*: Курс лекцій з теорії та практики перекладу для ф-тів та ін.-тів міжнарод. відносин. К: Ніка-Центр, 2005. (http://194.44.142.55/F?func=findb&request=000332164&find_code=SYS)
2. Зорівчак Р.П. *Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія*. Львів: Вища школа. Вид-во при Львів. ун-ті, 1983. (<https://www.twirpx.com/file/2964738/>)
3. Корунець І. *Вступ до перекладознавства*. [англ./укр.]: Підручник для ВНЗ. Вінниця: Нова книга, 2008. 512 с.
4. Ребрій О. В. *Вступ до перекладознавства* : конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» факультету іноземних мов / О. В. Ребрій. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 116 с.// <https://foreign-languages.karazin.ua/resources/df8048d597ab4174434ed96e9c8ee59b.pdf>
5. Ткачівська М. *Трансляторна еквівалентність фразеологізмів (на матеріалі перекладів Ю. Прохаська)*. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство. С.153-157.// http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvvnufm_2013_17_37.pdf
6. Ткачівський В. В., Ткачівська М. Р. Відтворення оказіоналізмів у німецькомовному перекладі роману В. Барки "Жовтий князь" / В. В. Ткачівський, М. Р. Ткачівська // Прикарпатський вісник НТШ. Слово. - 2019. - № 3. - С. 372-380//<http://bitstream/123456789/13753/1/Tkachivska%2c%20Tkachivski%20Der%20gelbe%20Furst.pdf>.
7. Venuti, L. Strategies of translation. In M. Baker (Ed.), Encyclopedia of translation studies. London and New York: Routledge, 1998. P. 240-244.

Додаткова:

1. Сидорук Г. І. *Основи перекладознавства: Методична розробка*. К. : Кондор, 2010. 284 с.
2. Табаковська Е. *Когнітивна лінгвістика і поетика перекладу: монографія*. Ів.-Франківськ : ПНУ, 2013. 203 с.
3. Терехова С. І. *Основи перекладознавства: навч. посібн. для студентів ВНЗ. – 2-ге вид., випр. і доп.* К. : Вид. центр КНЛУ, 2014. 248 с.
4. Шмігер, Т. *Історія українського перекладознавства: навч. посібник*. Львів : ЛНУ, 2021. 180 с.

Викладач _____ Василь ТКАЧІВСЬКИЙ